Kereszténydemokrata Néppárt

EMBERKÖZPONTÚ TÁRSADALMAT

Választási Program 1994.

Programunkat a KDNP szakbizottságok mintegy félezer tagjának munkája alapozta meg. A szakbizottságok munkáját Farkas Péter összbizottsági referens, és programszerkesztői megbízás alapján Giczy György országgyűlési képviselő fogta össze. A bizottságok részletes anyagainak lerövidített változatát megtárgyalta a párt Országos Intéző Bizottsága, s ezen testület ajánlása nyomán az Országos Választmány. Az Országos Választmány vita után módosításokkal és további szerkesztési munkák igénylésével elfogadta az anyagot, mint a KDNP rövid választási programját. EMBERKÖZPONTÚ TÁRSADALMAT címmel ezt a szerkesztett változatot adjuk közre. Tudjuk, hogy a fenti széleskörű előkészítés miatt nem lehet mindenkit megnevezni, aki gondolataival, kritikai megjegyzéseivel hozzájárult az anyaghoz, az alábbiakban mégis felsoroljuk azokat, akik a bizottsági munkák irányításában, illetve a végső forma kialakításában 1993. november 13-14-én Dobogókőn részt vettek:

Dr. Bagdy Gábor	Herczeg János	Dr. Mikola István
Dr. Bába Ottó	Dr. Horváth Tivadar	Dr. Nagy Imre
Dr. Báthori Gábor	ifj. Hölvényi György	Dr. Pallos László
Dr. Benya László	Dr. Hölvényi György	Dr. Pálos Miklós
Besesek Béla	Dr. Huszár László	Dr. Pintér Péter Pál
Dr. Birkás János	Dr. Inotay Ferenc	Dr. Rott Nándor
Dr. Csenger-Zalán Attila	Dr. Isépy Tamás	Dr. Rubovszky György
Csepe Béla	Dr. Katona György	Dr. Rusvai Antal
Dr. Csókay László	Kovács Gábor	Rusznák Miklós
Dr. Eke Károly	Dr. Kovács K. Zoltán	Dr. Sándor István
Dr. Farkas Péter	Dr. Kovács Kálmán	Dr. Semjén Zsolt

Dr. Füzessy Tibor

Dr. Gali Ákos

Dr. Gáspár Miklós

Dr. Gerencsér Veronika

Dr. Giczy György

Dr. Góczán László

Dr. Grigássy László

Dr. Harrach Péter

Dr. Hasznos Miklós

Kónnyid István

Dr. Krausz Ottó

Dr. Latorcai János

Dr. Lukács Miklós

Lukáts Miklós

Dr. Lukács Tamás

Mándoki Andor

Dr. Maróthy Géza

Dr. Mészáros Gyula

Dr. Mészáros József

Sesztak László

Dr. Simor Ferenc

Dr. Surján László

Dr. Szakál Ferenc

Dr. Szakolczai György

Dr. Szilágyiné Császár Terézia

Tombor Sándor

Ursprung János

Dr. Varga László

Tartalomjegyzék

Bevezetés

Nemzet

I. Nemzetpolitika 4
II. Külpolitika 6
III. Honvédelem 9

Társadalom

IV. Egyházpolitika 11
V. Szociálpolitika, foglalkoztatáspolitika 13
VI. Család- és nőpolitika 18
VII. Ifjúságpolitika 20
VIII. Oktatás- és tudománypolitika 22
IX. Egészségpolitika, sportpolitika 25

Gazdaság

X. Gazdaságpolitika 28
XI. Agrárpolitika 31
XII. Környezet- és területfejlesztési politika 34

Jogalkotási program 38

Tárgymutató 42

I. Nemzetpolitika

1. Az ember a közösségtől kapta nyelvét, kultúráját, identitását. Az emberi közösség alapformája: a nemzet. A nemzet olyan történelmi sors- és kultúrközösség, amelynek feladata, hogy értékeit tagjai és más nemzetek számára gyümölcsözővé tegye. Minden nemzet egyszeri és megismételhetetlen érték, ezért bármelyik eltűnésével az egész emberiség lesz pótolhatatlanul szegényebb. A nemzet: nyelv, kultúra, emlékezet és tettre kész akarat, - az értékek megőrzésére, kibontakoztatására, felmutatására. Ez a nemzet-építés munkája.

2. Az egységes Európához való kapcsolódásunk és a nemzeti identitás kölcsönösen feltételezi egymást. Európa nem formátlan tömegekből, hanem az egységre felkészülő nemzetekből áll A nagy múltú közép és kelet-európai nemzeteknek hatalmas történelme, értéke s kultúrája van és sajátosak a jellemzői. A korábbi évszázadokban a közös keresztény eszme nem fosztotta meg őket sajátos egyéniségüktől. Ezt a különbözőséget, identitást, nemzettudatot minden nemzetnek magának - tudatosan - kell ápolnia és fejlesztenie.

Az egységes Európa is csak az egyének és közösségek megőrzött és felmutatott, sajátos értékeiben valósulhat meg.

A nemzeti öntudat elemei: a közös anyanyelv, a közös kultúra és a közös történelmi sors.

3. Elodázhatatlan kötelességünk kimondani a korparancsot: meg kell végre valósítanunk - kelet-nyugati sajátosságaink és évezredes európaiságunk gyökereiből táplálkozva - a 15 milliós, oszthatatlan magyarság önálló szellemi, történelmi műhelyét! A vállalt magyarság küldetés és hivatás.

Történelmünk jogán - sajátos és egyetemes értékeink védelmére - követeljük azt a "nemzeti minimumot", amely nélkül nincs Magyarország.

A nemzeti kultúra ápolását az államnak anyagilag támogatnia kell. Elő kell segíteni azoknak a mozgalmaknak a tevékenységét, amelyek a népi kultúra és a történelmi hagyományok megőrzésére és terjesztésére vállalkoznak. .Az állam segítse elő a nemzeti kultúra új értékeinek megalkotását és bemutatását.

4. Nemzetünk felemelkedése érdekében el kell jutni a nemzeti kiengesztelődés megvalósításához. Ez elképzelhetetlen az erkölcsi rend helyreállítása nélkül. Erkölcsi rend pedig lehetetlen, ha az igazságszolgáltatás gyakorlatában is nem válik világossá a jó és rossz különbsége, hogy ne legyen összemosva a bűnös és az áldozat. Mindezek alapján szükséges a

múltat lezáró igazságtétel, mind az igazságosság helyreállítása, mind a társadalom megnyugvása érdekében.

II. Külpolitika

5. A Kereszténydemokrata Néppárt külpolitikai irányvonalának kialakításakor távlati célként egy olyan tartós es igazságos európai békerendszer felállítását tűzte ki, amely az ember Teremtésben nyert méltóságának sérthetetlenségén, a polgári szabadságjogokon és valamennyi nép önrendelkezési jogán alapul. Keresztény indíttatású külpolitikánk alapgondolata a nemzetközi igazságosság és az egymással szolidáris emberiség eszméje.

6. Közép- es Kelet-Európa az évezred végéig az egyik legnagyobb veszélyforrásnak látszik Európában, mert e térségben is számolnunk kell az egyre erősödő soviniszta tendenciákkal.

Térségünkben mindenre kiterjedő, kollektív biztonsági rendszerre van szükség. Mégpedig egy minden kérdést átfogó rendszerre, amelybe beletartozna a kisebbségi kérdés európai normák szerinti rendezése és a határok Helsinki doktrínája. Ezt először kétoldalú szerződésekkel kell elérni, majd az egészet egy rendszerbe kell foglalni es lehetőség szerint a nagyhatalmak garanciájával ellátni.

A KDNP javaslatára az Európai Demokratikus Unió és az Európa Kereszténydemokrata Unió egy Válságkezelő Tanácsot hozott létre, azzal a feladattal, hogy ha hazánkat külső veszély fenyegeti a Tanács 24 órán belül összeül es intézkedik.

A meglévő nyugati biztonsági rendszerekhez (NATO. WEU) való csatlakozásunk többlépcsős folyamat. A NATO a világ eddig legjobban bevált biztonsági rendszere, amely több évtizedes fennállása alatt agressziót soha nem követett el. A NATO tagság alkalmas lehet arra. hogy a közép es kelet-európai országok közti indokolatlan bizalmatlanságot csökkentse.

7. Az elmúlt évtizedek társadalmi, gazdasági es politikai fejlődésének eredményeként az európai kontinens meghatározó tényezőjeként létrejött az Európai Unió.

Magyarországnak érdekében áll nemzeti azonosságunk fenntartása mellett a mielőbbi bekapcsolódás az európai integrációba Hazánk integrációs célkitűzéseinek - a gazdasági motiváción túl - politikai és biztonságpolitikai igényei is irányt szabnak.

8. Európa jelen helyzetében a menekültkérdés biztonságpolitikai tényező is, ezért menekültügyben folyamatosan egyeztetünk az ENSZ-szel, az EU-val és a szomszédos országokkal.

Magyarország teljesíti humanitárius kötelességeit és befogadja a polgárháború miatt hazájukból menekülni kényszerülőket. A genfi konvenció megtartására továbbra is vállalkozik, de nem nyitja meg határait a csupán szociális okból menekülők előtt.

9. A Közép-Európai Kezdeményezés kiemelt fontosságú a térség stabilitásának biztosítására - nemcsak katonai, politikai, hanem komoly gazdasági, pénzügyi vonatkozásai is vannak. A Visegrádi Együttműködés keretet ad arra. hogy a résztvevő országok előkészítsék az Európai Unióba való felvételüket.

Ahhoz, hogy a térség valóban biztonságos, gazdaságilag jól működő és kultúrájában minden értéket megőrző régiója lehessen a majdani egységes Európának, rendeznünk kell viszonyunkat a szomszédainkkal.

Létrejöttek és megerősödtek a határainkon kívül élő kisebbségeink politikai es társadalmi szervezetei. Mindegyik környező országban kikristályosodott az a politikusi réteg, amelyik hitelesen, bölcsen, az adott ország viszonyait jól ismerve képes megoldani az adott országban elő magyar kisebbség törvényes képviseletet. A magyar külpolitikának kisebbségeinkkel kapcsolatban arra kell törekednie, hogy erkölcsi súlyával támogassa a magyar kisebbség elvi-politikai céljait és biztosítsa, hogy az adott területekkel minél szélesebb körben alakuljanak ki és erősödjenek meg a gazdasági, kulturális és személyes kapcsolatok.

10. Közép-Európa egész Európát tekintve külön régió, amelyet gondjaival, lehetőségeivel, történelmi es kulturális örökségével együtt kell kezelni.

Nyugat-Európában az utóbbi fél évszázadban ki tudott alakulni a határokon átnyúló regionális együttműködés gyakorlata, s ennek napjainkban már jól bejáratott mechanizmusa és számos gyakorlati eredménye van. Ugyanezek a természetes kapcsolatok Közép-Európában - az ismert körülmények miatt - nem alakulhattak ki.

Európa egységesítési folyamata és a régiók kialakulása lehetőséget kínál a magyar társadalmat irritáló történelmi hibák orvoslására, a nemzeti kisebbségek problémáinak kezelésére és megoldására Az Európai Unión belül már gyengült a nemzeti határok elválasztó ereje és a jövőben remélhetőleg teljesen el fog tűnni. Fel kell ismernünk, hogy ez nemcsak

biztonságpolitikai, gazdasági szükségszerűség, hanem egyben az egyetlen reális megoldás Trianon következményeinek - ha nem is felszámolására, de - enyhítésére.

11. A nemzetiségi kérdésben elvi álláspontunk:

a.) Nem ismerhető el, hogy a nemzeti kisebbségek jogvédelme a szóban forgó állam kizárólagos belügye, mert az a nemzetközi jogrend szerves része;

b.) A nemzeti kisebbségek megfelelő jogvédelme az állam belső szilárdságának és biztonságának záloga;

c.) A nemzeti kisebbségek jogvédelmének, a személyi és kollektív jogoknak elismerése az illető állam demokratikus fejlettségének fokmérője;

d.) A kisebbségi jogok kialakításánál pozitív megkülönböztetést kell tenni az őshonos kisebbségek javára.

Ezeknek az elveknek nagy részét sikerült elfogadtatni az Emberi Jogi Európai Konvencióhoz fűzendő Jegyzőkönyv szövegezésében, valamint az ENSZ 1992. december 18-i határozatában.

A fenti elvi álláspontot értelemszerűen alkalmazzuk mind a határainkon belül élő nemzeti kisebbségekre, mind a határainkon kívül élő magyar nemzeti kisebbségek jogainak érvényesítésénél.

Nemzetközi szervezetekben a magyar félnek a nemzeti kisebbségi kérdéseket napirenden kell tartani és a megoldásokban kezdeményező szerepet kell játszani. Folytatni kell azt a politikai gyakorlatot is. amely arra irányul, hogy az Európa Tanács országai az európai nemzetiségi problémákat alaposabban és jobban megismerjék. A Kereszténydemokrata Néppárt a fent megfogalmazott elveket az európai testvérpártok körében is érvényesíti.

III. Honvédelem

12. Hazánknak olyan biztonságot nyújtó véderőre van szüksége, amely az általános honvédelmi kötelezettségen belül, a hivatásos katonákra (hadseregre) épül. A véderő mennyiségi és minőségi mutatóinak a környező államok katonai erejével kell arányban állnia, hogy az adott földrajzi viszonyok között képesek legyünk ellátni alapvető védelmi

feladatainkat. A honvédségnek olyan létszámot kell elérnie, amely a haza megvédéséhez elegendő.

A Kereszténydemokrata Néppárt tudatában van annak, hogy a fegyveres, nemzetbiztonsági erők, -szervek fenntartását, fejlesztései csak erős es stabil gazdaság képes biztosítani.

A sajátos kereszténydemokrata vonásokat viselő katonai doktrína nem zárja ki az aktív védelmet.

Védelmi es nemzetbiztonsági követelmények: békében felkészülni a haza- és területvédelmi feladatokra, a katasztrófa-elhárításra. Ellenséges támadás eseten a haza megvédése, valamint a ránk kényszerített területvédelem szükséges. Végre kell hajtanunk továbbá a nemzetközi kötelezettségből fakadó feladatokat is.

13. Szükséges az általános hadkötelezettség fenntartása. Távlatokban támogatjuk a hivatásos hadsereg létrehozását az ország gazdasági helyzete függvényében.

A kötelező katonai szolgálatot nemcsak katonai szempontból tartjuk fontosnak, felfogásunk szerint a hadseregnek oktató és nevelő feladata is van. A hivatásos állomány erkölcsileg és fizikailag felel alárendeltjeiért. A Kereszténydemokrata Néppárt szorgalmazza a katonák békében es háborúban, a lehetőségekhez mért és az igény szerinti szabad vallásgyakorlását.

A védelmi es nemzetbiztonsági testületekkel - még ha ezek sajátos centralizált formában működnek is - közvetett, vagy közvetlen kapcsolatba kerül az ember, a család. Nem engedhető meg. hogy az úgynevezett "polgári", illetve "katonai" társadalom más-más erkölcsi alapon gondolkodjon, éljen. Ebből következik, hogy a honvédelem, a nemzetvédelem nem napi pártpolitikai, hanem össznemzeti feladat: erkölcsi és állampolgári kötelezettség.

A KDNP a honvédségen belüli szellemiség, a hagyományos magyar bajtársi szellem újraélesztésével is erősíteni kívánja a haza védelmet, ugyanakkor célul tűzi ki a katonák életkörülményeinek javításai es erkölcsi megbecsülésének növelését. Ez az erkölcsi magatartás elutasít minden szélsőséget, egyensúlymegbontást, szétdarabolást es demagógiát.

14. A külpolitikai fejezetekben foglaltak alapján, hazánk biztonsága érdekében aktívan részt veszünk a Partnerség a Békéért kezdeményezésben, a NATO-val való - politikai és gazdasági helyzetünktől függő mértékben - katonai együttműködésre törekedve. Az európai integrációs folyamat előrehaladtával készek vagyunk az EU-val való fokozott katonai együttműködésre is.

15. A magyar honvédség ellátását - iparvédelmi szempontból - meghatározóan a hazai iparra kell alapozni.

IV. Egyházpolitika

16. A KDNP elfogadja azt az alkotmányos elvet, hogy a Magyar Köztársaságban az egyház az államtól elválasztva működik, ami azonban értelemszerűen nem jelenti az egyház és a társadalom elválasztását. A KDNP az egyházak és az állam szabadságának és együttműködésének a híve Az állam felelős az állampolgárok vallásgyakorlatának alkotmányos szabadságáért és az egy házak szabad működéséért.

17. Azok az egyházak, illetve felekezetek, amelyek régóta meggyökeresedtek társadalmunkban, illetve amelyekhez a jelenlegi szabályozásánál lényegesen nagyobb létszámú állampolgár csatlakozott, a fentieken túl anyagi támogatásra is igényt tarthatnak. Ez a költségvetési támogatás azonban nem járhat az államhatalom részéről az egyházak belső életébe való beavatkozás igényével. A társadalom számára az egyházak működése önmagában is érték, ez indokolja a fenti támogatást.

Az egyházak által fenntartott és a közjót szolgáló intézményekét (óvodák, iskolák, kórházak, szociális intézmények, műemlékek, közgyűjtemények. stb.) az állami, illetve önkormányzati intézményekkel azonos mértékű anyagi támogatásban kell részesíteni.

Az egyhazak közhasznú intézmények is. mert társadalmi szerepvállalá¬sukkal is hozzájárulnak az emberek boldogulásához.

A KDNP elutasítja mindazokat a törekvéseket, amelyek az egyházak társadalmi szerepvállalásának visszaszorítására irányulnak.

18. Az egyházak meghatározó szerepet játszanak a társadalom erkölcsi tudatának kialakításában. Ez irányú tevékenységüket a közjó érdekeben ugyancsak támogatni szükséges. Az egyházak, illetve felekezetek számarányuknak megfelelő súllyal kapjanak nyilvánosságot a tömegtájékoztatás minden formájában.

Az állam tiszteletben tartva az állampolgároknak a szabad vallásgyakorlásához való jogát, a szülők kívánságának megfelelően, köteles lehetővé tenni a gyermekek vallásoktatását.

Fel kell lépni azok ellen a jelenségek ellen, amelyek a vallás iránti érdeklődést kihasználva az egyénre és a társadalomra káros tevékenységet folytatnak, erkölcs nemesítés helyett erkölcs romboló hatásúak, szertartások címen az élvezeti szerek terjesztését szolgálják, vagy egyéb emberellenes tevékenységet folytatnak. Ezen jelenségektől eltekintve az államnak a különböző egyházakat és felekezeteket egyenlőnek kell tekinteni.

19. Nagyra értékeljük és támogatjuk az egyházaknak a határon túl élő magyarság önazonosság tudatának megőrzése érdekében kifejtett tevékenységét. A más népekhez való közeledés terén is nagy jelentőseget tulajdonítunk az azonos vallásúak nemzetközi kapcsolatainak.

20. Indokoltnak tartjuk, hogy az egyházak és az állam közös ügyeit a kormány egy helyen kezelje, egy miniszter felügyelete alatt.

V. Szociálpolitika, foglalkoztatáspolitika

21. Szociálpolitikai elgondolásaink szempontjából is jelentős, hogy pártunk alapeszménye az önkéntesen szerveződő, erős hálót képező közösségekből kialakuló társadalom, amelynek legfontosabb sejtje a család: a gyermekek léte, erkölcsi, szellemi, fizikai állapota a családokon múlik.

22. Szociális biztonságot nyújtó jól működő piacgazdaságot tartunk szükségesnek (szociális piacgazdaság).

A tömeges elszegényedés pártunk számára elfogadhatatlan. Ezért programpontjainkban ez ellen a rendkívül káros társadalmi folyamat ellen lépünk fel. Ugyanakkor támogatni kívánjuk a kemény munkával tisztes vagyonhoz jutó vállalkozók anyagi gazdagodását.

23. Társadalompolitikánk fő sarokkövei:

— a társadalmi integráció erősítése: a társadalom részekre szakadási folyamatának megállítása (kötelező társadalombiztosítás és munkanélküliség elleni biztosítási rendszer):

— a már leszakadt rétegek, családok felemelése (aktív foglalkoztatáspolitika. családsegítő szolgálatok stb.):

— a demográfiai csapdahelyzetből való hosszú távon is tartós kitörés megalapozása (a családok és a gyereknevelés erkölcsi és anyagi elismerésének növelése);

— hatékonyság: az említett célokat minél kisebb működési költséggel, minél eredményesebben kell teljesíteni.

24. A segélyezés formáinak a segélyezendők körülményeihez illeszkedőeknek kell lenniük (a készpénz-segély nem minden esetben alkalmas eszköz). Indokolt a természetbeni juttatások körének bővítése.

25. A segélyezés feltételeinek megállapításakor bevezetjük a jövedelmi és a vagyoni helyzet egyidejű vizsgálatát (Ma általában csak a jövedelmi helyzetet vizsgálják, pedig a kettő jelentősen eltérhet egymástól. Megfelelő vagyoni háttér megléte esetén a támogatást hitelként is lehessen folyósítani.)

26. A jelenlegi segélyezési formákon belül különösen szükséges a családsegítés további fejlesztése különös tekintettel a megelőző családsegítő tevékenységre.

Különösen fontos a jövőben felkészült, családcentrikus szociális munkások es mentálhigiénés szakemberek képzése.

27. A hajléktalan embereken való segítés során ideiglenes megoldáskent elfogadható átmeneti szállások, otthonok létesítése is, de tartós megoldásként állami költségvetési forrásból, illetve jogi eszközökkel a lakásukat vesztőket védeni fogjuk.

28. A súlyos lakásprobléma megoldása érdekében:

— olyan új. egységes állami hitelrendszer kidolgozását tartjuk szükségesnek, amelynek elemei lehetnek; a jelzálogkölcsön, Építő Takarékpénztár létesítése, a szociálpolitikai kedvezmény rendszerének és mértékének a lakásárakhoz igazodó szabályozása, a helyi önkormányzatok lakáscélra fordított forrásainak bővítése, pl. fiatal házasok részére szóló alacsony bérű lakásállomány létrehozására.

— a fiatal házasok első lakásának megszerzéséhez nyújtott munkáltatói támogatást az adórendszeren belüli kedvezményekkel is növelni kívánjuk.

29. A családokat támogató rendszerek bővítését elengedhetetlennek tartjuk. A családi pótlék típusú juttatások a jövőben a következő elemekből állnának:

— minden gyerek után járó egységes összegből,

— célzott, a gyerekszám szerint járó progresszívon növekvő kiegészítésből,

— célzott, a rászorultság alapján járó, egyedileg megállapított támogatásból, amely szorosan kapcsolódna a szociális segélyezéshez.

A KDNP a családi típusú adózás híve: lehetővé kell tenni a férj es feleség közös elismerését az adórendszerben.

30. A nyugdíjrendszer átalakításának szempontjai:

— az állampolgári jogon járó. a munkában eltöltött évektől és a munkabértől független nemzeti alapnyugdíj fokozatos bevezetése (harmonizálna más, önmagukról gondoskodni nem tudókat érintő juttatásokkal),

— munka-nyugdíj: megmaradna munkával szerzett jogunk (itt jobban érvényesülne a jelenleginél a szerzett jogosultságok elve – életkereset, munkában töltött évek - a társadalompolitikai prioritások figyelembevételével),

— önkéntes biztosítás: a társadalomnak az adórendszeren keresztül is ösztönöznie kell tagjait, hogy maguk is törekedjenek időskori biztonságuk megteremtésére, amihez viszont elengedhetetlen ma már a nyugdíjpénztárak működését meghatározó törvény megalkotása.

— fontosnak tartjuk továbbá a rugalmas nyugdíj korhatár bevezetését és anyaság további elismerését a nyugdíjrendszerben.

31. A sérült, fogyatékos, egészségkárosodott embertársaink esélyegyenlőségét törvénnyel is biztosítani kell. Fokozottabban hozzá kell járulni a szükséges segédeszköz-használati, közlekedési, sportolási, kulturális, tömegkommunikációs lehetőségek biztosításához, amelyek segítségével a sérült emberek életvitelét kell segíteni. Emellett alapvetően fontos a velük szembeni társadalmi előítéletek lebontása. Problémáikat a lehető legkisebb beavatkozással, természetes életkörnyezetük lehetőség szerint legkisebb változtatásával kell megoldani. Szükségesnek tartjuk az érdekeik és akaratuk megvalósításának a jelenleginél lényegesen szélesebb teret nyújtó esélyegyenlőségi es rehabilitációs törvényalkotás folyamatának felgyorsítását.

32. A távlatokat illetően pártunk a szolidaritási elv megerősítésére törekszik a civilszférában, az állami szociálpolitikai szerepvállalásban, a kötelező társadalombiztosításban és a munkanélküliség elleni kötelező biztosításban.

Az állami szociális kiadások egy részét rásegítő célprogramok támogatására kell fordítani. E programok alkalmasak arra. hogy segítsék az egyént önálló feladatvállalásában.

Foglalkoztatáspolitika

33. A KDNP foglalkoztatáspolitikáját gazdaságpolitikai, szociálpolitikai célkitűzéseivel szoros összhangban alakítja ki. Ennek megfelelően ösztönzi az új munkahelyek létrehozását, elsősorban a kisvállalkozói szektorban. Különös fontosságot tulajdonít az átalakuló, privatizációra kerülő nagyvállalatok életképes munkahelyei megőrzésének, a részmunkaidős foglalkoztatás bővítésének, a leszakadó térségek és rétegek munkalehetőség juttatásán keresztül történő segítésének.

34. Pártunk alapeszméjének megfelelően a foglalkoztatáspolitikában is nagyobb szerepet szánunk a települési önkormányzatoknak, és azok önkéntes társulásainak, valamint a civil közösségeknek. Pénzügyi eszközökkel es állami szervező munkával támogatjuk a helyi és kistérségi gazdaságfejlesztési, foglalkoztatási kezdeményezéseket. Szükségesnek tartjuk azoknak az önkéntes szervezeteknek a rendszeres (normatív) pénzügyi támogatását, amelyek a munkanélküliségtől leginkább veszélyeztetett társadalmi csoportok (megváltozott munkaképességűek, cigány etnikumhoz tartozók, börtönből szabadultak, szenvedélybetegségek, gyógyultjai) tagjainak adnak folyamatos segítséget az elhelyezkedéshez.

35. Fenn kívánjuk tartani a munka nélkül maradók megfelelő színvonalú ellátási rendszerét a kötelező munkanélküliségi biztosításon, illetve a munkanélküliek jövedelempótló támogatásán keresztül. Ez azonban nem járhat együtt azzal, hogy megszűnjön a munkanélküliek érdekeltsége a mielőbbi elhelyezkedésben. Fokozott figyelmet fordítunk a munkanélküliek emberi méltóságának megőrzésére Az állami munkaügyi szolgáltatás fejlesztésével országszerte elérhetővé tesszük az elhelyezkedési tanácsadást, és a munkaerő-közvetítés javításával is növeljük a munkanélkülieknek felajánlható állások számát. Mivel a munkanélküliségi ráta megyénként különböző, a munkahelyteremtő támogatások összegét a helyi munkanélküliségi rátától is függővé kívánjuk tenni.

A környezet es természetvédelem, valamint a szociális ellátás területén szervezett közhasznú munkavégzési programokkal és az értelmes helyi munkalehetőségek feltárásával tartalmasabbá és széleskörűvé tesszük a tartósan munkanélküliek átmeneti foglalkoztatását,

amelynek részét képezi maid a civil közösségek és az egyházak önkéntes segítő tevékenységébe történő bekapcsolódás is.

36. A felelősségi és döntési szabályok egyértelmű meghatározásával tovább kívánjuk fejleszteni a munkavállalók és a munkaadók szervezeteinek részvételét a foglalkoztatáspolitikai döntéshozatalban, mind országos, mind megyei, esetenként kistérségi szinten. A foglalkoztatáson kívül a munka világával kapcsolatos egyéb kérdésekben is elengedhetetlennek tartjuk az érdekegyeztetést, a konszenzusra törekvést.

VI. Család-és nőpolitika

37. A KDNP ember- es családközpontú politikát folytat, ezért támogatta család alapvető jogainak érvényesülését, a család intézményének elismerését és védelmet, valamint a többgyermekes családmodellt. A női szerepvállalások közül az anyaság elsődlegességet vallva biztosítani akarjuk a feltételeket a hivatásos és közéleti tevékenység vállalásához, az egyenjogúság alapján.

38. Tovább kívánjuk erősíteni es bővíteni a gyermeknevelés anyagi és társadalmi elismerésének formáit. Célunk a főfoglalkozású anyaság intézményes továbbfejlesztése, a GYES állampolgári jogon való biztosítása és a gyermeknevelési támogatás 14 éves korig történő meghosszabbítása.

39. Továbbra is szükségesnek tartjuk a gyermekgondozás megkönnyítését és a bölcsődék fenntartását, a fenntartói kör bővítésével es normatív támogatás bevezetésével.

40. Elutasítunk minden olyan merev nyugdíjkorhatár-emelést, amely a családok életének tervezhetőséget veszélyezteti.

A felnevelt gyermekek számát figyelembe kell venni a nyugdíj megállapításánál.

41. A nők munkahelyi jogvédelmének érvényt szerzünk, különös tekintettel a gyermeket váró. kisgyermekes és tartósan beteg gyermekeket nevelő nőkre. Segíteni kívánjuk a részmunkaidős foglalkoztatás bővítését.

42. Támogatjuk a nők fokozott részvételét a közéletben. A nőket érintő döntések meghozatalában elsősorban az ő véleményükre kell támaszkodni.

43. A családi értékek tudatosítását - az erkölcsi megújulás érdekében - kiemelten fontosnak tartjuk. Ezért támogatjuk a médiában es a nevelési- oktatási intézményekben a családi életre való nevelés programját.

44 Célunk az abortuszmentes Magyarország, ennek eléréséhez részt veszünk a pozitív szemléletformálásban, a magzat védelmet hangsúlyozó felvilágosító munkában és - mind szociális, mind gazdasági téren - törekszünk az anyai hivatás tiszteletének, védelmének erősítésére

45. Az örökbefogadásnak törvényi szabályozását felül kell vizsgálni az örökbe adandó gyermek érdekében.

VII. Ifjúságpolitika

46. Az ifjúságpolitika célja, hogy felkészítse és képessé tegye a felnőtté váló fiatalt a társadalmi szerepvállalásra. A maga eszközeivel támogassa a családalapítást, segítse a működő családokat, működjön közre a családok széthullásának megelőzésében.

47. Azokat az intézményeket és civil szervezeteket (család, oktatási és közművelődési intézmények, egyházak, ifjúsági szervezetek, média) kívánjuk támogatni, amelyek az önmagáért és a közösségért egyaránt felelősséget érző, feladatokat vállaló és pozitív, erkölcsi értékrendét valló ifjúság felnövekedését segíti elő.

Az ifjúsági szervezetek függetlenségét tisztelve, minden lehetséges eszközzel támogatni kívánjuk egy átfogó ifjúsági egyeztető fórum létrehozását.

48. Külön alap létrehozását szorgalmazzak kedvezményes bérű bérlakás konstrukció, a "fiatalok háza" mozgalom elindítására.

A falusi fiatalság helyben maradását elősegítendő szükség van olyan sajátos, különálló támogatási rendszer kidolgozására, amely kifejezetten a fiatal korosztály otthonteremtését könnyíti meg Ez a rendszer a helyben lakó fiatalok számához igazodva ad egyszeri központi: kiegészítő támogatást a falusi önkormányzatoknak.

49. Kezdeményezzük a vállalkozói adóról szóló törvény módosítását a fiatalok könnyebb munkába állítására, továbbá állami garanciaalap létrehozását a vállalkozó fiatalok támogatásara. Minden dolgozni akaró fiatal számára esélyt adunk arra, hogy felnőtt életét ne

munkanélküliként kényszerüljön kezdeni. E célkitűzés megvalósításának előfeltétele a gazdasági növekedés megindulása és a képzési rendszernek a gazdaság igényeivel összehangolt megújítása. Kezdeményezzük a szakmunkás tanulókat foglalkoztató vállalkozók adókedvezményeinek növelését, az elhelyezkedni nem tudó pályakezdő kiegészítő képzésének szélesebb körűvé tételét, olyan új - államilag támogatott - foglalkoztatási formák kialakítását, amelyek lehetővé teszik a fiatalok számára az első munkatapasztalatok megszerzését. Indokoltnak tartjuk ezen a téren a fokozottabb állami szerepvállalást és a pozitív megkülönböztetést. Ennek érdekében aktív részt kell vállalni a pályakezdők munkába állításában.

50. Arra törekszünk, hogy a költségvetésben az ifjúságpolitikai célkitűzések érvényesüljenek és javasoljuk, hogy az ifjúsági célú alapítványok között hatékony koordináció történjék. Elengedhetetlen az ifjúsági célokra fordítandó központi források hatékonyabb, arányosabb és nyilvános elosztása, valamint ellenőrzött felhasználása is.

51. A Területi Családsegítő Központok építsék ki a fiatalsággal foglalkozó felelősök hálózatát. A fiatalokkal közvetlen kapcsolatban álló helyi szakemberek információs hidat alkotnak a hivatalok és az ifjúság között.

Fontosnak tartjuk az ifjúság felkészítését a krízishelyzetek megoldására, valamint a segítés elemi módjainak elsajátítására.

VIII. Oktatás- és tudománypolitika

52. A Kereszténydemokrata Néppárt az általános műveltséget és a szakmai tudást alapvető társadalmi értéknek tekinti. Szükséges, hogy a gyermekek olyan nevelésben és oktatásban részesüljenek, amely biztosítja. hogy a társadalom értékteremtő állampolgáraivá válhassanak.

53. Az iskola neveljen a családi életre, az élet tiszteletére, a haza és a munka szeretetére, igazságosságra, felelősségvállalásra, önfegyelemre és toleranciára.

Fontosnak tartjuk az egészséges életmódra nevelést, a testedzés es a sport kiemelt támogatását.

Küzdeni kell a dohányzás, az alkohol es kábítószer-fogyasztás ellen.

54. A gyermekek 6. életévüktől 16. életévükig, távlatilag 18. éves korukig tartó tankötelezettség keretében vegyenek részt általános jellegű közoktatásban. Az alsó 4 osztály lehetőleg még a kis falvakban is a család lakóhelyén kerüljön megszervezésre.

A közoktatás maradjon minden résztvevő számára ingyenes.

Tanulmányaik folytatása érdekében a tehetséges és az arra szociálisan rászorulókat támogatásban kell részesíteni, ezzel biztosítva az esélyegyenlőséget.

55. A Kereszténydemokrata Néppart szükségesnek tartja - a szülök állásfoglalása szerint - vagy a hit- és erkölcstan vagy az általános erkölcstan iskolai tanítását.

56. A kormányzati és az önkormányzati eszközökkel elő kell segíteni, hogy a szülök gyermekeiket világnézeti es nemzetiségi szempontból számukra megfelelő iskolába járathassak.

Kiemelt fontosságot tulajdonítunk a határainkon kívül élő magyarok anyanyelvi oktatásának, és segítjük iskoláik működését.

A gyermekek neveléséért a szülök, a pedagógusok és a társadalom egyetemlegesen felelős.

Támogatjuk a társadalom befolyását elősegítő iskolaszékek hatékony működését.

Elengedhetetlennek ítéljük, hogy az iskola a keresztény alapú európai értékrendre épülő kultúrát megismertesse és elfogadtassa.

57. A szakképzés a befejezett közoktatásra épüljön, és a pályaválasztás legkorábban 16 éves korban történjen.

A szakoktatás annyi ideig tartson, amennyit az adott szakma elméleti és gyakorlati ismeretének elsajátítása megkövetel.

Minden állampolgár számára az első szakképzettség megszerzése legyen térítésmentes.

A szakképzés meghatározója a gazdaság legyen, mivel a munkahelyek és a munkahelyteremtés lehetősége is a gazdaság kezében van.

58. Elkötelezett hívei vagyunk az erkölcs követelményeit tiszteletben tartó tudományos kutatás és a felsőoktatás szabadságának.

Szükségesnek tartjuk, hogy a nemzeti tudományok (történelem, földrajz, stb.) az oktatás közvetítésével alkotó módon járuljanak hozzá a magyar állampolgárok nemzettudatának kialakításához.

Az alapkutatással foglalkozó kutatóintézeti hálózat legcélszerűbben az egyetemek mellett működhet. Ezt a célt az Akadémia saját kutatóintézeteinek tervszerű átszervezésével kell elérni.

59. A megújított felsőoktatás tegye lehetővé a hallgató számára a képzés ideje alatti pályamódosítást.

Szükséges a hallgatói létszám jelentős emelése. A hallgatók szelekciója a tanulmányok során szigorú teljesítményszinthez kötve menjen végbe.

Hatékony ösztöndíj-rendszert vezetünk be a szegény sorsú családok gyermekeinek támogatására, amely alkalmas a tandíj okozta terhek átvállalására is.

Biztosítani kell a felsőoktatásban az oktatás szabadságát, ha az erkölcsi normákba nem ütközik.

Lehetővé kell tenni a felsőoktatás oktatói számára az elmélyült kutatómunkát és az akadémiai intézetek dolgozói számára a felsőoktatásban való részvételt.

Gondoskodni kell pedagógusaink legalább 5 évenkénti szakmai továbbképzéséről a felsőoktatási intézményekben. A továbbképzés ideje alatt egyéb terhelésük a szükséges mértékig mérséklődjék.

A társadalom biztosítsa a pedagógusok számára az értelmiségi léthez méltó feltételeket.

IX. Egészségpolitika, sportpolitika

60. Az egészséghez való jog alapvető emberi jog.

A társadalom minden tagja számara az egészség alapvető értek. Az egészség védelme össznemzeti ügy.

Az állam is felelős a lakosság egészségi állapotáért. Hangsúlyozni kell ugyanakkor az egyén felelősségét is. A lakosságnak saját érdekében aktív szerepet kell vállalnia egészsége megőrzésében, amelyet megfelelő szabályozással szükséges ösztönözni.

Az egészségbiztosítási rendszerben való részvétel valamennyi aktív kereső és önálló jövedelemmel rendelkező személy számára kötelező. A szolidaritási elv alapján a nem kereső rétegek számára is garantálni kell a biztosításhoz való jogot. Az államnak garanciát kell vállalnia az egészségbiztosítás pénzalapja felett.

61. Célok: A betegség-megelőzés elsőbbségének biztosítása a lakosság egészségi állapotának javítása és a korai halálozás csökkentese érdekében.

A szolidaritási elven nyugvó általános kötelező egészségbiztosítási rendszer továbbfejlesztésé.

A biztosítási rendszeren belül az alapvető szolgáltatásokhoz való egyenlő és térítésmentes hozzáférhetőség lehetősége.

Önálló balesetbiztosítás felállítása.

Betegcentrikus és nem betegség-centrikus ellátás.

Szabad orvos- és intézmény választás.

Az egészségügyi szolgáltatások szabályozott piacának kialakításával a keresetnövelés legális lehetőségeinek megteremtése a hálapénz fokozatos megszüntetésé érdekében.

A különleges igények kielégítésére kiegészítő biztosítás lehetőségek megteremtése.

A szaktudás, a végzett munka mennyiségének es minőségének elismerése a kialakítás alatt álló új finanszírozási rendszerben. Ki kell dolgozni a minőségbiztosítás teljes rendszerét.

62. Az intézmények érdekeltsége az összes egészségügyi dolgozó közvetlen anyagi érdekeltségével legyen összhangban. Feltétlen javítani szükséges az egészségügyi dolgozók megalázó bérhelyzetén.

63. Nagy jelentőséget tulajdonítunk és támogatjuk az egyházak, karitatív és társadalmi szervezetek egészségügyi és szociális aktivitását.

64. Az egészségügy meghatározó érteke a szellemi tudás. A jövőben feltétlenül elsőbbséget kell biztosítani az egészségügyi szolgáltatások szakmai színvonala emelésének.

65. A hatékony betegség-megelőzés érdekében előtérbe kell helyezni az egészségügyi felvilágosító, a betegség-megelőzési (védőnői hálózat, anya- csecsemő védelem, foglalkozás, egészségügy, stb.) és egészség-megőrzési programokat.

66. Az egyre emelkedő gyógyszerárak mérséklése céljából át kell alakítani a gyógyszerforgalmazás rendszerét, hatékony versenyt hozva létre a nagykereskedelemben.

67. A táppénz értékének és időtartamának csökkentése helyett a visszaélések meggátlásával mérsékeljük a társadalombiztosítás ez irányú kiadásait.

68. Továbbfejlesztjük az orvosi rehabilitáció rendszerét.

69. Támogatjuk az egészségügyi ellátó rendszer többszektorúságát, a szektorsemleges finanszírozást. A privatizáció általában ne jelentse az intézmények magánkézbe adását, de a gyógyító tevékenységben kapjon egyre nagyobb teret a magánorvosi ellátás.

A gyógyszertárak privatizációját a személyi jog alapján kell teljessé tenni.

70. Az egészségügy finanszírozási lehetőségeinek jobb kihasználására kiemelten támogatjuk az egészségügy érdekében tevékenykedő hazai orvostechnikai vállalkozásokat, gyógyszergyártókat, a "Hazai termék - Hazai munkahely" mozgalom szellemének megfelelően.

Sportpolitika

71. A fiatalok edzett, egészséges életmódra szoktatása, nevelése legeredményesebben az iskolákhoz kapcsolódó ifjúsági es tömegsportmozgalom keretében oldható meg.

Támogatni kell a versenysportot és a felnőttek tömegsportját megvalósító szervezeteket, egyesületeket, valamint a komplex egészségprogramot vállaló szervezeteket.

X. Gazdaságpolitika

72. A magyar gazdaság - az előző rendszer szerkezeti torzulásai után - évtizedünk kezdetére a súlyos válság szakaszába került. Súlyosbította a helyzetet a nagymérvű eladósodás, és a gazdaság tőkehiánya. 1990 óta további gondok jelentkeztek, így a volt KGST piacok teljes

összeomlása, a világméretű recesszió, a térséget sújtó etnikai-, politikai feszültségek és háborúk, a délszláv embargó, az ismétlődő aszálykár, stb.

Ebből a csődhelyzetből kiindulva a kormány eddigi munkájának kétségtelen eredménye a piacgazdaság jogi-, intézményi rendszerének részbeni megteremtése, a gyorsuló infláció elkerülése és a gazdaság teljes összeomlásának megakadályozása. A gazdasági egyensúly további megőrzése hosszútávon most már csak a gazdasági növekedés mellett lehetséges.

Gazdasági programunk legfőbb célkitűzése ezért a gazdasági növekedés feltételeinek megteremtése és stabilizálása. Továbbra is szükséges a vállalkozások, kiemelten a kis- és középvállalkozások hatékony támogatása (adópolitika, hitelpolitika, induló vállalkozások megsegítése), ennek azonban korlátot szab az infláció fenyegetése és az egyensúlyi követelmények figyelembevétele.

Céljainkhoz nélkülözhetetlen a gazdaság valamennyi területére kiterjedő stratégia kialakítása, a pénzügyi feltételrendszer megteremtése és a kapcsolódó beruházások megindítása. Elkötelezett hívei vagyunk a tulajdonosi struktúraváltásnak, a technikai-technológiai szerkezetváltásnak, a működő gazdaság hatékonysága megteremtésének, a versenyképes termékszerkezet és a piacérzékeny tudat kialakításának.

Szükségesnek tartjuk a privatizáció tervezett, ellenőrzött, hatékony végrehajtását széles tulajdonosi réteg kialakításának érdekében és a folyamat átláthatóságát, visszamenőleges hatállyal is. Előnyben részesítjük a privatizációból befolyt pénzeknek reorganizációra történő fordítását.

73. A struktúraváltás időszakában nélkülözhetetlen a gazdaságpolitikai irányváltás, az állami szerepvállalás. A kormányzati intézményrendszer ésszerűsítése mellett meg kell szervezni a gazdaság egységes irányításáért felelős gazdasági minisztériumot.

A gazdaság működőképességét biztosító költségvetést kell kialakítani. Szükségesnek tartjuk az Államháztartás újraszabályozását, gazdasági fellendülési programunkkal összhangban a lehetséges legkorábbi időpontban.

A gazdaság élénkítésének alapvető pénzügyi feltétele további külföldi működő tőke és a belföldi megtakarítások bevonása és a régió gazdasági helyzetét is figyelembe vevő normatív befektetés- valamint beruházásösztönzés. Szükségesnek tartjuk a bankok hitelkonszolidációját

és a hozzá kapcsolódó adóskonszolidációt, valamint a bankok privatizálását és a korszerű bankrendszer kialakítását.

74. A válságkezelés mellett kiemelten szükségesnek tartjuk a hazai ipar és piac további védelmét, a piacon versenyképes termékekkel való megjelenést, a külpiacra jutás feltételeinek elősegítését, különös tekintettel a - jelenleg csak nagy nehézségekkel működő - "keleti" piacokra történő újra behatolásra.

75. Hazánk természeti adottságainál fogva sem most, sem a jövőben nem képes önállóan energiaellátását biztosítani, egyre fokozódó mértékben szorul importra. Számottevő hazai energiahordozó csupán az egyre csökkenő mértékben kitermelhető szénhidrogén és a lignit. Kulcskérdés a többirányú import biztonságos és gazdaságos megszervezése és biztosítása.

Az energiatermelésben a hangsúlyt a hazai energiahordozók kihasználása mellett a hatásfok javítására és a környezet lehető megóvására kell helyezni.

Ösztönözni kell az energiatakarékos és energiaszegény technológiákat, az anyagok lehetséges újrahasznosítását.

Az energiatakarékos fogyasztói készülékek alkalmazását adópolitikai eszközökkel is célszerű ösztönözni.

Javítani kell az energiaszolgáltatás minőségét, a fogyasztók kiszolgálását és az energiatakarékossági felvilágosítást.

76. A közlekedés területén élni kívánunk a földrajzi helyzetünkből adódó előnyünkkel. További gazdasági fejlődésünk alapfeltétele az elmaradott vasúti, közúti, vízi és légi szállítási, valamint a hírközlési infrastruktúra európai színvonalra emelése.

Folytatni kívánjuk az infrastruktúra - a környezetvédelem szempontjait is figyelembevevő - fejlesztését, miközben az eddiginél nagyobb hangsúlyt kívánunk helyezni a meglévő közlekedési és hírközlési infrastruktúra fenntartására és működésének javítására.

77. Fokozottabb figyelmet kell fordítani ásványvagyon-kincsünk gazdaságos és biztonságos kitermelésére és természeti értékeinek megóvására.

78. Az arányosabb közteherviselés érdekében szükségesnek tartjuk az adó- és illetékrendszer felülvizsgálását, ezen belül a jövedelemtípusú adózásról a fogyasztási típusú adóztatás irányába való elmozdulást, a felhalmozott nagy vagyonok megadóztatását, a személyi

jövedelemadóban a családi típusú adózás minél nagyobb arányú megjelenítését. Az ország pénzügyi stabilitásához nélkülözhetetlen az adózási fegyelem megszilárdítása. Az ellenőrzést az eltitkolt jövedelmek feltárására kell összpontosítani.

Az adózás területén további kedvezményekkel kell előmozdítani a beruházásokat, a kutatás-fejlesztést, a lakossági megtakarításoknak a működő tőke felé orientálását. Olyan adópolitikát kell érvényesíteni, ami beruházás-növelő, munkahelyteremtő és a vállalkozást elősegíti.

79. A párt kiemelt figyelmet fordít a munkavállalói érdekek képviseletére, a munkanélküliség csökkentésére, a munkanélküli-ellátás feltételeinek újragondolására és a közhasznú munka intézményének működtetésére.

80. A lakásépítés, -korszerűsítés, -karbantartás egyrészt a párt szociális programjának nélkülözhetetlen eleme, másrészt gazdaságélénkítő politikánk szerves része. Ezért célul tűzzük ki a lakásberuházások, -korszerűsítések, stb. hatékony állami támogatását (hitel- és adókedvezményekkel, egyéb preferenciákkal), különös figyelemmel a családalapítók kiemelt támogatására.

81. A külföldi és belföldi vendégforgalomra alapozott turizmust húzó ágazatnak tartjuk és alkalmasnak ítéljük arra, hogy fellendítse a gazdaságot, felhasználja és eredményessé tegye az infrastrukturális beruházásokat, a mezőgazdaságot, az ipart, a természet- es környezetvédelmet. Ennek megfelelően az idegenforgalom hatékonyságát az irányítási rendszer korszerűsítésével is növelni fogjuk.

XI. Agrárpolitika

82. A KDNP kiemelten kezeli a mezőgazdaság és a vidéki térségek problémáit.

83. A mezőgazdaságot összetett, sokoldalú tevékenységnek tekintjük, amely magában foglalja az erdő- és vadgazdálkodást, továbbá az egyéb természeti erőforrásokkal való gazdálkodást is. A vidéki térségek sokoldalú fejlesztésében aktív szerepet kell játszani az önkormányzatoknak és az államnak. Különösen fontos ez a kedvezőtlen adottságú térségekben. Az állam feladata elsősorban az infrastruktúra fejlesztése és új foglalkoztatási lehetőségek létrehozásának támogatása. Az állami segítségnek az önkormányzatok aktív kezdeményezéseire kell épülnie.

84. A jövőben is ki kell használni a mezőgazdaság reális adottságait a foglalkoztatásban és az exportban. A hazai élelmiszer szükségletet az alapvető termékekből, hazai termelésből kell kielégíteni. Védeni kell a magyar termelők jogos érdekeit. Az állami támogatást és piacszabályozást a magántulajdonra épülő mezőgazdaságban is szükségesnek tartjuk. A piacszabályozás eszközrendszerét (kvóta, garantált ár, stb.), valamint az import- és exportszabályozást úgy kell kialakítani, hogy a magyar termelőket védje és gazdálkodásuk biztonságát több évre garantálja. A gazdálkodás biztonságának elengedhetetlen feltétele a megfelelő biztosítási rendszer létrehozása is, amelyben aktív szerepet kell vállalnia az államnak.

85. A KDNP elismeri minden törvényes vállalkozási forma létjogosultságát és szabadságát a mezőgazdaságban, ha az érdekeltek céljainak megfelelnek, azonban a családi gazdaságokat jobban összhangban lévőnek tartja társadalom-felfogásával, azokkal a célokkal, amelyet a mezőgazdaságtól elvárunk. A családi gazdaságok, de más vállalkozási formák számára is nélkülözhetetlen a működésüket segítő gazdasági környezet és intézményi rendszer létrehozása. (Erőforrás-ellátó rendszerek, hitel- és biztosítási rendszer, marketing szervezetek, különböző szolgáltató szövetkezetek, stb.) Ennek meghatározó jelentősége miatt a következő években az állami támogatási keret nagyobb részét a termelőknek ilyen szervezetek létrehozására kell nyújtani.

86. Támogatjuk a jelenlegi szövetkezetek szervezeti továbbfejlődését, de nem adminisztratív beavatkozással, hanem a szövetkezetekhez kapcsolódó érdekcsoportok érdekeinek figyelembevételével, elsősorban gazdasági eszközökkel. Fontosnak tartjuk új szövetkezetek és együttműködési tormák létrehozását is. Ezért szükségesnek tartjuk a szövetkezeti törvény felülvizsgálatát, megfelelő módosítását.

87. Elő kell segíteni, hogy új kooperációs formák jöjjenek létre a jelenlegi szövetkezetek és a magántermelők között a valódi egyenlőség és érdekazonosság alapján.

88. Fontosnak és támogatandónak tartjuk a részidejű mezőgazdasági vállalkozásokat, mert értékes árut termelhetnek és jelentős szerepet játszhatnak a vidéki lakosság jövedelemhez jutásában. Egyetértünk a kistermelői adómentesség fenntartásával.

89. A hitelszövetkezetek létrehozását es működésüket nem szabad korlátozni. Az ehhez adott állami támogatás mellett ez is szükséges a mezőgazdaság számara elfogadható hitelkamatok kialakulásához.

90. Az eladósodott szövetkezetek adósságainak rendezésével kapcsolatban állami intézkedések szükségesek, de csak a társadalmi igazságosság figyelembevételével és úgy, hogy ez a mezőgazdaság fejlődését es ne csupán a hibás szervezésből származó hiányokat kompenzálja.

91. Az élelmiszeriparban a mezőgazdasági termelők tulajdonosi szerepét elengedhetetlennek tartjuk. Ehhez az államnak minden lehetséges szervezési és anyagi segítséget meg kell adnia. Mivel az eddigi privatizációs eljárások ezt nem szolgálták jól, a privatizációs gyakorlat felülvizsgálatát szükségesnek tartjuk.

92. A termőföld csak magyar állampolgár, a települési önkormányzatok és a magyar állam tulajdonában lehet. A magán-földtulajdonra felső határt kell megállapítani (300 ha vagy 6000 AK). A földbérletre méretbeli korlátot nem tartunk szükségesnek. Viszont alapvető, hogy az új földtörvény komplexen rendelkezzen a földtulajdon tartalmáról. A vad és a vadászati jog tulajdonjoga - törvényben szabályozott módon - a földtulajdonosé legyen. Az állami földeket és erdőket részben kincstári, részben települési önkormányzati tulajdonba kell adni. Privatizációjukat külön kell szabályozni. Különösen fontos a privatizáció során az erdők faállományának reális értékben történő figyelembevétele.

93. Mind a növénytermesztésben, mind az állattenyésztésben a környezetbarát technológiák fejlesztését támogatjuk, beleértve a biotermelés elősegítését is.

94. A mezőgazdasági közigazgatást úgy kell kialakítani, hogy a széttagoltság helyett egy irányítási keretbe kerüljenek a szervesen összefüggő tevékenységi körök.

95. Az agrár-felsőoktatás és a -szakképzés különböző formáit az átalakuló mezőgazdaság igényeinek megfelelően kell tartalmilag és szervezetileg átalakítani.

96. A mezőgazdaság előtt álló nehéz feladatok megoldásában a KDNP számít a jól képzett, becsületes, a mezőgazdaság, és a vidék lakossága iránt elkötelezett agrárértelmiség aktívabb közreműködésére. Az agrárszakemberek nagyobb anyagi és erkölcsi elismerését fontosnak tartja.

XII. Környezet- és területfejlesztési politika

97. Az egészséges emberi környezet megóvása és a már bekövetkezett károk mérséklése a Kereszténydemokrata Néppárt alapvető célkitűzése. Olyan társadalom és gazdaságpolitika szükséges, amely a környezetügy szempontjait beépíti a döntéshozatali folyamatokba, azaz hosszú távra szóló környezeti stratégiára van szükség, amelyben a gazdaságpolitika, a pénz- és adópolitika, az iparfejlesztés, a mezőgazdaság, az energetika, a közlekedés, a turizmus, a kereskedelem és az oktatás egész rendszerének alkotó elemévé válik a környezet ügye.

Mindennek megvalósulásával jön létre társadalmi-gazdasági modellünk, a környezetbarát szociális piacgazdaság (ökoszociális piacgazdaság).

98. A keresztény erkölcs, a felebaráti szeretet parancsa alapján valljuk a környezetünket képező világért való felelősségünket. A jövő nemzedékek emberhez méltó életkörülményeiért mi is felelősséggel tartozunk; ez a szempont erősebb mint a pillanatnyi gazdasági érdek.

99. A legfontosabb prioritások:

Az emberi egészség védelme, a természeti és épített környezet értékeinek megóvása. A súlyosan szennyezett régiók környezeti problémainak csökkentése.

Mindezeket a következő alapelvek biztosítják:

— Hazánk lakosságának alkotmányos joga, hogy emberhez méltó egészséges környezetben éljen. Éppen ezért állampolgári kötelessége, hogy óvja környezetének épségét, minőségét, tevékenyen működjön közre a környezeti állapot javításában;

— A gazdaságpolitikának biztosítania kell a szociális és fejlesztési célok, valamint a társadalom ökológiai biztonsága közötti optimális összhangot;

— Figyelembe kell venni a környezetvédelem világméretű és regionális összefüggéseit, mert a környezet károsodása és így a környezetvédelem elválaszthatatlan a nemzetközi együttműködéstől és annak etikai kérdéseitől;

— A környezetvédelem- környezetgazdálkodás rendezőelveit be kell illeszteni a piacgazdaság rendszerébe.

100. A környezetvédelem és környezetgazdálkodás alapelveit és szabályait, valamint a kapcsolódó alapvető jogokat és kötelezettségeket előíró új környezetvédelmi jogszabályok szükségesek, továbbá ezek részletes kibontását tartalmazó, jogi és műszaki szabályozás.

A környezeti szempontok szervesen épüljenek be a törvényalkotási folyamatokba.

Szükségesnek tartjuk a közigazgatási profiltisztítást. Ennek során az építésügy leválasztását a környezetvédelmi minisztériumról.

101 . Biztosítani kell a környezetvédelmi kutatás - fejlesztést, ebben elsősorban a természeti erőforrások értékelését biztosító, országosan összehangolt tényfeltáró és tájékoztatórendszer megvalósítását.

Új beruházások létesítését csak környezeti hatásvizsgálat elvégzése után támogatjuk. A régi beruházásokat is hatásvizsgálatnak kell alávetni!

102. A társadalom környezeti érzékenységét és a környezeti problémák tudatosítását etikai és tudományos alapon nyugvó neveléssel, képzéssel, továbbképzéssel és tömegkommunikációs eszközök propagáló - felvilágosító hatásával kell fejleszteni.

103. Be kell vezetni a környezetterhelési díjat és az igénybevételi járulékok ösztönző rendszerét. A környezetvédelmi szabályok megsértését továbbra is birsággal kell sújtani, amelyet helyben a károk megelőzésére, vagy' mérséklésére kell fordítani. Mindenkor hatékony ellenőrzésre és szankcionálásra van szükség.

104. Az egyik leginkább környezetszennyező tényező az energiatermelés. Új energiaforrások beállítása előtt ki kell használni az energia megtakarítással járó hatékonyság növelő technológiák fejlesztésének előnyeit. Teret kell engedni az úgynevezett alternatív energiaforrások kihasználásának is.

105. A közlekedéspolitikában a környezetkímélő megoldásokat: a hajózást, a vasutak, a kerékpárutak és a tömegközlekedés rendszerét kell előnyben részesíteni. A zaj-, rezgés-, és sugárzás- okozta ártalmak megelőzését már a tervezés során érvényesíteni kell.

Szükséges a környezetbarát infrastruktúra fejlesztése. Figyelembe kell venni, hogy ez a közmunkák révén a munkanélküliséget is csökkenti.

Kiemelt jelentőségű az egészséges ivóvízellátás, a csatornázás, a szennyvíz-tisztítás, és a vízbázisok védelme. A közműfejlesztés programjában előnyben kívánjuk részesíteni a falvakat, kisvárosokat.

A falusi turizmus mellett bővíteni kell a gyógyidegenforgalmat, valamint a biokultúrán alapuló egészségmegóvó programokat.

106. Az erdő a nemzeti vagyon részét képezi, emellett az emberiség közös természeti értékét, amely nélkülözhetetlen az emberi létfeltételeknek megfelelő környezetfenntartáshoz. Minden eszközzel támogatjuk az erdővédelmet.

Óvni, fejleszteni kell a nemzeti parkokat, a természetvédelmi területeket, az értékesebb kisebb ökológiai rendszereket is be kell vonni a természetvédelembe.

107. A mezőgazdaságban környezetkímélő módszerek elterjesztését szaktanácsadó szolgálat létesítésével kell kiépíteni.

Termőtalajunk legfontosabb feltételesen megújuló természeti erőforrásunk. A talaj mennyiségi és minőségi védelme a legfontosabb kérdések egyike.

108. Meg kell teremtenünk a hulladék-feldolgozó ipart és támogatni a hulladékszegény technológiák bevezetését. Valamennyi lakást be kell kapcsolni a rendszeres szemétgyűjtésbe, célul tűzzük ki a szelektív hulladékgyűjtést. A hulladékok minél nagyobb részét újra fel lehet használni és ezt támogatással minél előbb önfenntartóvá kell fejleszteni!

109. Kiemelt feladat a súlyosan szennyezett levegőjű térségek levegőminőségének átfogó javítása: az ipar es a közlekedés okozta légszennyezés mérséklése.

110 .Külföldről csak olyan gyártási eljárás és berendezés behozatalt tartunk elfogadhatónak, amely az Európai Unió környezetvédelmi normáinak is megfelel.

111. A területfejlesztési politikánk a társadalmi, a környezeti és a gazdasági érdekek összehangolásával, az ország arányos területi fejlődése, területi egyenlőtlenségeinek mérséklése, a régiók és településeik önerős fejlődését kell, hogy elősegítse.

Szükséges az ágazati és területi célkitűzések összhangjának megteremtése, a területfejlesztés komplex állami irányítási rendszerének kialakítása.

A gazdaságilag elmaradott, illetve válságtérségekre speciális programokat készítünk, a helyi és térségi erőforrások aktivizálásával. (Budapesti agglomeráció, a Balaton és a Velencei tó térségei, Borsod- és Szabolcs megyék, valamint az Alföld, stb).

Jogalkotási program

Általános jogalkotási elvárások

112. Haladéktalanul meg kell kezdeni az érvényben lévő nagyszámú jogszabály felülvizsgálatát és csökkentését, a jogalkotási törvény módosítása kapcsán újra kell gondolni a törvényhozási tárgyak körét.

113. Emelni kell a jogalkotási tevékenység és ennek keretén belül a jogszabály-előkészítés szakmai színvonalát. Létre kell hozni egy egységes kormányzati kodifikációs apparátust.

114. Az egymással összefüggő viszonyokat szabályozó erkölcsi elveken alapuló jogi normáknak egységes rendszert kell alkotniuk. Meg kell határozni az egymásra épülő jogszabályok logikai rendszerét és ennek figyelembevételével kell kialakítani a jogalkotási programokat.

Közjog és államszervezet

115. Az új Alkotmány megalkotása nem kerülhető meg és ezért feltétlenül szükséges ezen időigényes törvényalkotási munka haladéktalan előkészítése. Ugyanakkor már most indokolt az Alkotmány egyes rendelkezéseinek módosítása, pl. a kétharmados törvények szűkítése, a köztársasági elnök közvetlen választása, valamint jogállásának és hatáskörének pontosítása és az állampolgárok biztonsága érdekében az erős jogállam intézményrendszerének kialakítása, illetve továbbfejlesztése.

116 .Módosítani kell az Alkotmánybíróságról szóló törvényt. Indokolt az Alkotmánybíróság hatáskörének a szűkítése. A módosítás eredményeként az Alkotmánybíróság a törvény megsemmisítése helyett csak az alkotmányellenességet deklarálhatja, amelynek feloldása a parlament feladata.

117. Módosítani kell az önkormányzatokról szóló törvényt. A módosítás keretében a koordináció, a területfejlesztés és az intézményfenntartás körében pontosítani kell a közigazgatási szintek funkcióit, újra kell gondolni a polgármester és a jegyző hatáskörét, egyértelműen szét kell választani a képviselőtestületi és a hivatali, vagyis a politikai és a szakmai tevékenységet, a képviselőtestület-polgármester-jegyző-hivatal viszonyrendszert úgy

kell szabályozni, hogy a jegyző személyében megtestesülő hivatalvezetés hatékonysága megvalósuljon.

118. A többször módosított törvény helyett új törvényt kell alkotni a bíróságokról. Indokolt a kétfokú rendes jogorvoslati lehetőség megteremtése és a korábban működött ítélőtáblák visszaállítása. Szabályozni kell a választott bíróságok működését.

119 .Az ügyészi szervezetet az igazságügyminiszter irányítása és felügyelete alá kell helyezni. Fontos feladat a rendőrségről, valamint a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény megalkotása.

Polgári és gazdasági jog

120. Folytatni kell a polgári jog reformját a Ptk. tematikus, egységenkénti módosításaival és felül kell vizsgálni a családjogi törvényt.

121. Átfogó szabályozást igényel a Polgári eljárásjog. A szabályozás keretében növelni kell az ügyfelek rendelkezési jogát, az officialitást a lehető legkisebb mértékűre kell visszaszorítani és a perhatékonyság érdekében pontosítani kell a bíró szerepét és egyszerűsíteni a tárgyalási rendszert.

122. Különös jelentőséget kell kapniuk a gazdasági életet érintő jogszabályoknak. Ebben a körben indokolt a gazdasági társaságokról szóló törvény felülvizsgálata, a cégbírósági eljárás korszerűsítése, az ágazati koncessziós törvények megalkotása, a tartósan és időlegesen állami tulajdonban maradó vagyon kezelésére vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata, a privatizáció zavartalan lebonyolítását szolgáló eljárási szabályok kidolgozása. A kisvállalkozók támogatását szolgáló pénzügyi eszközrendszer és a mezőgazdaság működő- es jövedelemszerző-képességét biztosító jogszabályok megalkotása.

123 .Felül kell vizsgálni az adó- es illetékrendszert a gazdaságpolitikai fejezet 78. pontjában rögzített szempontok figyelembevételével.

124 .Az államháztartást, és azon belül a költségvetési rendszert, úgy kell szabályozni, hogy a gazdaság működőképességét biztosítsa.

125. Módosítani kell az "adósvédelemnek" minősülő végrehajtási jogszabályt. Ebben a kérdéskörben az eljárás egyszerűsítésén túlmenően felmerül a bírósági végrehajtók

privatizációja, az eljárás hatékonyságának fokozása és a szükségtelen meghallgatások mellőzésére.

126. Elengedhetetlen az új földtörvény megalkotása és a földforgalom szabályozása, az ingatlan-nyilvántartási szabályok korszerűsítése és a feltételek megléte esetén a telekkönyvi hatóságok visszaállítása.

127 .Az Európai Gazdasági Közösséghez történő csatlakozás érdekében folyamatosan teljesíteni kell a jogharmonizációs feladatokat.

Büntetőjog

128. Új Büntető Törvénykönyvet kell alkotni és azzal egyidejűleg módosítani kell a büntető eljárás szabályait. A közbiztonság növelése érdekében a bűnüldözés hatékonyságának fokozása mellett a bűnmegelőzés kérdéseivel foglalkozó, átfogó jogszabályt kell alkotni. A büntetés-végrehajtás intézményrendszerét az európai normáknak megfelelő törvénnyel kell szabályozni.

Társadalmi életviszonyok

129 .Az állam és az egyház elválasztása alkotmányi jogi követelményének érvényesülése érdekében csökkenteni kell az egyházak költségvetési függőségét, és meg kell alkotni az egyházak folyamatos működését biztosító törvényt.

130. A nemzeti kiengesztelődés megvalósítása és az erkölcsi rend helyreállítása érdekében a szükségesnek mutatkozó jogszabályok megalkotásával és az eljárások meggyorsításával be kell fejezni az igazságtételi és kárpótlási folyamatot.

131. Országunk veszélyeztetett migrációs övezetben fekszik, ezért elengedhetetlenül szükséges a menekültügyi törvény megalkotása.

132. A technika és az elektronika fejlődésére tekintettel új szabályozást igényel a szerzői jogvédelem.

133. A rádióról és a televízióról szóló törvény elfogadása után sajtóról szóló törvényt kell beterjeszteni.

134. Indokolt a családvédelem, az egészségügy és a társadalombiztosítás átfogó, új törvényi szabályozása. A célok megvalósítása érdekében új egészségügyi törvény (ezen belül az orvosi jogok és a betegjogok szabályozása), valamint új egészségbiztosítási törvény megalkotása szükséges.

A szociálpolitikai fejezetben (30. pont) rögzített szempontok figyelembevételével át kell alakítani a nyugdíjrendszert. Indokolt a szociális támogatások rendszerének átalakítása, és törvényi szinten kell szabályozni a hadiözvegyek és hadiárvák ellátását is.

135. Ki kell dolgozni a környezetvédelmi törvényt.

Tárgymutató

abortusz	44	erkölcstan	55
adó- és illetékrendszer	28, 29, 30, 49, 72, 75, 78, 80, 88, 97, 123	Európai Unió (EU)	8, 9, 10, 14, 110, 127
adós és adósság	73, 90, 125	európai integráció	2, 7
agrárértelmiség	96	fiatal házasok	28
- felsőoktatás	95	falusi fiatalság	48
Akadémia	58, 59	fegyelem	53, 78
alapítványok	50	felvilágosítás	44, 65, 75, 102
alkohol elleni küzdelem	53	finanszírozási rendszer	61, 70
állami garancia	49	föld	92, 126
állami támogatás	28, 29, 25, 17, 32, 34, 35, 38, 39, 48, 49, 53, 54, 59, 72, 80, 83, 84, 85, 89, 108, 122, 134	földbérlet	92
általános hadkötelezettség	13	gazdaságélénkítés	73
anyaság	30, 37	gazdasági minisztérium	73

- főfoglalkozású 38
ásványvagyon 77
beruházások 72, 73, 78, 80, 81, 102
biotermelés 93
biztonsági rendszer 6
biztosításhoz való jog 38, 60, 61
bölcsődék 37, 54
család 37, 54
családi adózás 29, 78
- életre való nevelés 43, 53
- gazdaságok 85
- pótlék 29
családsegítés 23, 26
Családsegítő Központ 51
dohányzás elleni küzdelem 53
egészség-megőrzés 53, 60, 61, 65, 71, 97, 99, 105
egészségkárosodás 31
egyházak 16-20, 35, 47,
gyógyszerforgalmazás 66
- gyártók 70
- tárak 69
hajléktalanok 27
határainkon kívül élő magyarok 9, 11, 19, 58
hitelkonszolidáció 73
- kedvezmények 80
- szövetkezetek 85, 89
hivatásos hadsereg 12, 13
honvédelmi kötelezettség 12, 13
idegenforgalom 81, 105
ifjúság VII.
- i szervezetek 47
igazságtétel 4, 130
infrastruktúra 76, 81, 83, 103
ipar és piac védelme 15, 74, 84
iskolaszékek 56
jelzálogkölcsön 28

63, 129

egységes Európa 2, 9, 10

élelmiszer 84

élelmiszeripar 91

elszegényedés 22

energiaellátás 75

Építő Takarékpénztár 28

erdő 83, 92, 106

lakás 48

- építés 80
- probléma 28

magánorvos 69

- termelő 87
- tulajdon 84, 92

kábítószer 53

kiegészítő biztosítás 61

környezetetika 98

- védelem 76, 81, 99-101, 103, 110, 135

egészségbiztosítási rendszer 23, 32, 35, 60, 61

közlekedés 31, 76, 97, 105, 114

közoktatás 54, 57

kultúra 143

kutatás 58

- fejlesztés 78, 101

önkormányzatok 17, 28, 34, 48, 56, 83, 92, 117

örökbefogadás 45

ösztöndíj 59

pályakezdők munkába állása 49

Partnerség a Békéért 14

privatizáció 33, 69, 72, 91, 92, 122, 125

magyar kisebbség 9, 11

- határainkon kívül élők 19, 58

magyarság 3, 19

- 15 millió 3

megelőzés 46, 103, 105, 128

menekültkérdés 8, 131

mezőgazdaság 81-86, 88-91, 94-97, 107, 122

működő tőke 73, 78

munka-nyugdíj 30

- nélküliség 23, 32, 34, 35, 49, 79, 105

NATO 6, 14

nemzeti alapnyugdíj 30

- kiengesztelődés 4, 130

- kultúra 3

nemzetiségi kérdés 10, 11, 56

regionális együttműködés 10, 99

- reorganizáció 72

részidejű mezőgazdasági vállalkozás 88

- sovinizmus 6

sport, sportolás 31, 53

- tömegsport-mozgalom 71

- versenysport 71

szakképzés 57, 95

szomszédos országok 8, 9

szövetkezetek 85-87, 89, 90

tankötelezettség 54

társadalmi szervezetek 9, 63

termelők védelme 84

természetbeni juttatás 24

- védelem 106, 107

	nemzettudat	1, 2, 7, 58
	nemzetbiztonság	12, 13, 119
	népi kultúra	3
	nők a közéletben	42
	nyugati biztonsági rendszer	6
	nyugdíj korhatár	30, 40
-	rendszer	30, 134
	önálló balesetbiztosítás	61
	önkéntes biztosítás	30
	területfejlesztés	111
-	védelem	12
	tömegtájékoztatás	18
	továbbképzés	59, 102
	vadászati jog	92
	vállalkozás	70, 72, 78, 85, 88
	vállalkozók	22, 33, 49, 122
	vallásszabadság	13, 16, 18
	vasút	76
	vendégforgalom	81
	vidéki térség	82, 83, 88

Kereszténydemokrata Néppárt

Budapest, 1994.

Felelős kiadó: Surján László

Felelős szerkesztő: Rabár Ferenc